

6. ZÁVĚR

Evropská unie si je vědoma důležitosti justiční spolupráce v civilních věcech, ale je si také vědoma značné komplikovanosti soudních systémů a právních řádů jednotlivých členských států. Na vytvoření prostoru spravedlnosti, bezpečnosti a práva se tak Evropská unie snaží působit i jinak, než samotným vydáváním legislativních aktů.

Zejména praktické používání právních předpisů má pak za úkol usnadnit projekt Evropské justiční sítě, jak byl již zmíněn výše, ale také Evropský soudní atlas ve věcech civilních²⁰².

V něm lze snadno nalézt soudy, nebo jiné orgány, které jsou příslušné pro podávání žádostí obyvatel Evropské unie. Přes stránky Atlasu lze také vyplnit formuláře, které jsou k podání žádostí nezbytné a to v několika jazykových verzích. Jazykovou verzi formuláře je zde možné změnit i po jeho vyplnění tak, aby osoba, které je formulář určen si jej mohla přečíst ve svém rodném jazyce. Atlas obsahuje jména a adresy všech soudů v členských státech, jež jsou příslušné ve věcech civilních a obchodních (soudy první instance, odvolací soudy, atd.) a zeměpisné oblasti, v jejichž rámci platí jejich pravomoce.

Pro usnadnění používání nařízení Brusel IIa vydala Komise rovněž praktickou příručku²⁰³. Ta obsahuje relativně podrobný popis jednotlivých částí nařízení, je zaměřená především prakticky, návodným způsobem i za použití diagramů, má pomoci uživatelům v orientaci při určování příslušného soudu a k pochopení jednotlivých procesů, které nařízení upravuje.

²⁰² V českém jazyce přístupný přes domovskou stránku:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_cs.htm

²⁰³ Praktická příručka pro používání nového nařízení Brusel II je v českém jazyce dostupná na:

http://ec.europa.eu/civiljustice/parental_resp/parental_resp_ec_vdm_cs.pdf

Zda však samotná existence a používání nařízení Brusel IIa a instrumenty, které k usnadnění jeho používání slouží, dokáží zjednodušit a urychlit soudní řízení a umožnit pohyb soudních rozsudků v rámci Evropské unie, se zatím můžeme spíš jen domnívat. Brusel IIa, ani jeho předchůdce Brusel II, nejsou zatím v platnosti dostatečně dlouhou dobu na to, aby bylo možné s určitým odstupem zhodnotit jejich přínos. Rovněž čeští soudci a právníci mají zatím s nařízením, vzhledem ke krátké době členství ČR v Evropské unii, jen minimální zkušenosti.

Jisté je, že oblast evropského procesního práva, kterou svými legislativními nástroji nyní vytváří také Evropské společenství, zažívá od doby vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost nebývalý, a lze říci také nečekaný rozvoj. Do budoucna bude jistě zajímavé sledovat, které další oblasti neuniknou pozornosti Komise a budou harmonizovány či unifikovány jak pomocí kolizních norem pro určení rozhodného práva či soudní příslušnosti, tak i postupnou unifikací dílčích procesních institutů.

S obavou však lze sledovat snahu orgánů Evropské unie zasahovat do právní úpravy veškerých institutů, které mají být i jen teoretický vliv na řádné fungování vnitřního trhu a mohou tak alespoň v minimu splnit nezbytnou podmínku subsidiarity a proporcionality jejich přijetí.

Za takové zásahy bych označila právě rozšiřující se úpravu v rodinněprávní oblasti, a to v otázkách rozvodového práva a souvisejícího řízení či v otázkách dědění. Je nesporné, že s rozvojem mobility osob v rámci Evropské unie dochází k nárůstu řízení s mezinárodním prvkem. Nepřesvědčivé však podle mého názoru zůstává zhodnocení, zda mezinárodní prvek přítomný v těchto řízeních skutečně představuje v řízeních skutečný problém, se kterým si vnitrostátní právní řády neumí přesvědčivě poradit a jenž je tak nutné vyřešit na unijní úrovni.

Překotný vývoj právní úpravy rovněž dává málo času a prostoru na zhodnocení existující právní úpravy a následné úpravy či doplnění

v oblastech, ve kterých je právní úprava na unijní úrovni skutečně vhodná a nezbytná.

Jisté je, že pro mne bude přinejmenším velmi zajímavé sledovat, které z návrhů ve formě Zelených knih vzejdou v blízké době v život a jak a zda se jejich používání osvědčí a bude právní praxí odpovídajícím způsobem zhodnoceno.